

Helyzetkép

2024. január – február

Gazdasági növekedés

Növekvő bizonytalanság jellemzi a világgazdaságot. Több mint két éve tart és súlyosbodik Oroszország Ukrajna ellen kirobbantott háborúja, és ezen felül jelentős geopolitikai feszültségek jelentek meg más térségekben is. Ezek közül jelenleg a legkritikusabb a közelkeleti konfliktus, amely a Hamász terrortámadása nyomán alakult ki, és kihatással lehet az egyébként is kényes energiahelyzetre, valamint a Vörös-tengerre kiterjedő válság, amely komolyan veszélyezteti a világkereskedelem normális működését. A globális gazdaság növekedési kilátásai a korábbi évekenél lényegesen kedvezőtlenebbé váltak, és a széles körben bekövetkező lassulás mellett a fejlett országok némelyikében a recesszió veszélye sem múlt el. Ugyanakkor az év elején valamelyest javult az idejű konjunktúra esélye, többek között az Amerikai Egyesült Államokban várható növekedésre való tekintettel. Az Európai Unió gazdasági kilátásait befolyásolja a geopolitikai helyzet, az Ukrajna támogatásának kötelezettségéből fakadó növekvő teher.

A múlt évben a fejlett országokat különösen sújtó infláció a negyedik negyedévben a vártnál is gyorsabban enyhült, az utóbbi hónapokban a korábban makacs maginfláció is csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor az infláció megfékezéséhez szükségszerűen alkalmazott szigorú monetáris politika a növekedés ellen hat. A mértékadó jegybankok rendkívül óvatosak a kamatok csökkentésében. Egyidejűleg sürgető a pandémia időszakában az egyes nemzetgazdaságokban kialakult magas államháztartási hiány csökkentése is, ezért nem szorulhat háttérbe a szigorú fiskális politika sem, melynek törvényszerű következménye a kereslet csökkenése.

Az OECD országok egyesített bruttó hazai terméke a negyedik negyedévben – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,7%-kal az előző év azonos időszakához képest. A múlt évben 1,7%-kal bővült ezen országok gazdasági teljesítménye. Az OECD-n belül a legfejlettebb országokat tömörítő G7 csoport /Amerikai Egyesült Államok, Japán, Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország, Kanada/ egyesített GDP-je 0,4%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,8%-kal a múlt év azonos időszakához

viszonyítva. A G7 csoport összesített bruttó hazai terméke a múlt évben 1,7%-kal emelkedett. Az Amerikai Egyesült Államokat a csoport más tagjaihoz viszonyítva kevésbé érintette a válság: a bruttó hazai termék 0,8%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,1%-kal az előző év azonos időszakához képest, míg a múlt év egészében 2,5%-kal bővült a gazdaság. Japánban a GDP 0,1%-kal bővült az előző negyedévvel, és 1,3%-kal az egy évvel korábbival összevetve; az év egészében 1,9%-kal nőtt a japán GDP volumene. Kanadában a bruttó hazai termék 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 0,9%-kal 2022 azonos időszakához viszonyítva; a múlt évi bővülés üteme 1,1% volt. Nagy-Britannia gazdasága nehezen lép túl a brexit következményein: a bruttó hazai termék 0,3%-kal mérséklődött az előző negyedévhez, és 0,2%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 0,1%-kal emelkedett a GDP. Ausztrália bruttó hazai terméke 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,5%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva; az év egészében 2%-kal bővült a gazdaság. A Koreai Köztársaságban 0,6%-kal emelkedett a bruttó hazai termék volumene az előző negyedévhez, és 2,2%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 1,4%-kal nőtt a GDP.

A világgazdaság helyzetét jellemző másik megközelítés a **G20 csoport**, azaz a világ 19 legnagyobb gazdaságát és az Európai Uniót tömörítő szervezet gazdaságstatisztikai mutatóinak elemzése. A negyedik negyedévben a G20 csoportot alkotó országok összesített bruttó hazai terméke 0,7%-kal emelkedett az előző negyedévvel, és 3,2%-kal 2022 azonos időszakával összevetve; a múlt év egészében is 3,2%-kal bővült az országcsoport gazdasága. A **kínai gazdaságban a vártnál kisebb lassulást** regisztrált a statisztika az utóbbi évtized dinamikájához képest, míg **az előző évihez viszonyítva gyorsult a növekedés**: a bruttó hazai termék 1%-kal emelkedett az előző, 2023 harmadik negyedévéhez, és 5,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Míg 2021-ben 8,4%-kal, 2022-ben 3%-kal, addig a múlt évben 5,2%-kal bővült a kínai gazdaság. Indiában a GDP 2,1%-kal emelkedett negyedéves, és 8,5%-kal éves egybevetésben. Az indiai gazdaság az utóbbi három évben rendre 9,4%-kal, 6,5%-kal illetőleg 7,7%-kal bővült. Indonézia bruttó hazai terméke 1,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 5%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az év egészében is 5%-kal bővült a gazdaság. Brazíliát súlyos gazdasági válságot követően érte a járvány és az energiaválság: a bruttó hazai termék nem változott az előző negyedévhez, és 2,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva; a múlt évben 2,9%-kal bővült a gazdaság. A mexikói GDP 2023 utolsó negyedévében 0,1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2,5%-kal az előző év azonos időszakához képest; a múlt évben 3,2%-kal nőtt a gazdaság teljesítménye. Törökország bruttó hazai terméke 1%-kal nőtt negyedéves, és 4,8%-kal éves egybevetésben; a múlt évben 4,5%-kal bővült a gazdaság. A dél-afrikai gazdaság 0,1%-kal bővült negyedéves, és 0,9%-kal éves összehasonlításban, míg a múlt évben 0,6%-kal nőtt a GDP. Szaud-Arábia bruttó hazai terméke 0,6%-kal visszaesett az előző negyedévhez, és érzékelhetően, 4,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 0,8%-kal zsugorodott a gazdaság teljesítménye.

Az Európai Unió egyesített bruttó hazai terméke 2023 negyedik negyedévében változatlan maradt az előző negyedévhez, és 0,2%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva; az év egészében 0,4%-kal bővült az uniós gazdaság. Az eurózónában a GDP negyedéves relációban nem változott, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 0,1%-kal emelkedett; a múlt év egészében 0,4%-kal bővült az euró-zóna gazdasága. A német gazdaság 0,3%-kal zsugorodott az

előző negyedévhez, és 0,2%-kal az előző év azonos időszakáival összevetve; az év egészében 0,3%-kal csökkent a német GDP. Az euróövezet másik két nagy gazdaságában hasonlóan komoly gondot okozott a pandémia és az orosz-ukrán háborús konfliktus: Franciaország bruttó hazai terméke 2023 utolsó negyedévében 0,1%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 0,7%-kal az egy évvel korábbit; az egész éves növekedés mértéke is 0,7% volt. Az olasz GDP 0,2%-kal nőtt a harmadik negyedévhez, és 0,6%-kal az előző év azonos időszakához képest; a múlt évben 0,9%-kal bővült a gazdaság.

A **nyugat-európai országok** megelőző három évben határozottan stabil üteművé vált gazdasági növekedését megtörte a koronavírus járvány valamint az energiaválság. Írország gazdasága – a korábbi válságot követően – öt éven keresztül dinamikusan bővült, amelyet megakasztott a kialakult világgazdasági helyzet: a GDP 2023 negyedik negyedévében 3,4%-kal csökkent az előző negyedévhez, és számottevően, 8,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az év egészében 3,2%-kal zsugorodott a gazdaság. /Megjegyzendő, hogy az ír nemzeti-számla számítás az Európai Unió többi tagállamában alkalmazott egységes módszertantól nagymértékben eltér, ezért időbeli és tagállamok közötti összehasonlíthatósága komoly problémákat vet fel./ A stabil államháztartási mutatókkal rendelkező holland gazdaságban a bruttó hazai termék 0,4%-kal bővült az előző negyedévhez, és 0,4%-kal zsugorodott a megelőző év azonos időszakához képest; a múlt évben 0,1%-kal nőtt a GDP. Ausztriában a bruttó hazai termék változatlan maradt negyedéves, és 1,7%-kal csökkent éves relációban; a múlt év teljes időszakában 0,8%-kal esett vissza a gazdaság teljesítménye. Belgiumban 0,3%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 0,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az év egészében 1,3%-kal bővült a gazdaság. Luxemburg bruttó hazai terméke stagnált az előző negyedévhez, és 0,7%-kal csökkent a megelőző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 1,1%-kal zsugorodott. Az Európai Unión kívüli Svájc nehezen lép túl a járvány hatásán: 2023 utolsó negyedében a GDP 0,3%-kal emelkedett negyedéves, és 0,6%-kal éves összehasonlításban; az év egészében 0,7%-kal bővült a gazdaság.

Az **észak-európai országok** korábban kiegyensúlyozott fejlődése 2020-ban szintén zsugorodásba fordult, és csak lassan indult meg a növekedés folyamata. Közülük a járvány a svéd gazdaságot komolyan érintette: a bruttó hazai termék 2023 negyedik negyedévében 0,1%-kal zsugorodott az előző évnegyedhez, és 0,7%-kal az előző év azonos időszakához képest; a múlt évben 0,2%-kal csökkent a teljesítmény. A finn gazdaság 2022 második félévét követően 2023 második félévében ismét technikai recesszióba került: egymás után két-két negyedévben csökkent a GDP az előző negyedévhez viszonyítva: a negyedik negyedévben 0,8%-kal szűkült a gazdaság az előző negyedévhez, illetőleg 1,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az év egészében 1%-kal visszaesett a gazdasági teljesítmény. Dánia bruttó hazai terméke 2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,2%-kal az előző év azonos időszakával összevetve; a múlt évben 1,8%-kal bővült a gazdaság. Az Európai Unión kívüli Norvégiában a technikai recessziót követően 2023 negyedik negyedében 1,5%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 0,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 0,5%-kal bővült a gazdaság. Izlandon a GDP 0,6%-kal emelkedett a megelőző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 4,1%-kal emelkedett a bruttó hazai termék.

A **dél-európai országok** gazdasága továbbra is vegyes képet mutat. Spanyolország korábbi érzékelhető növekedése már 2019-ben lassult, majd 2020-ban a járványt drasztikus visszaesés kísérte; 2023 negyedik negyedévben a GDP 0,6%-kal emelkedett az előző negyedévvél, és 2%-kal az előző év azonos időszakával összevetve; az év egészében 2,5%-kal nőtt a bruttó hazai termék. Málta gazdasága azonos relációkban vizsgálva dinamikusan bővül: a bruttó hazai termék 4,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és kiemelkedő mértékben, 7,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 5,6%-kal nőtt a gazdaság teljesítménye. Ciprus bruttó hazai terméke 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2,1%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; a múlt évben 2,5%-kal nőtt a gazdasági teljesítmény. A portugál gazdaságot – a másik pireneusi államéhoz hasonlóan – ugyancsak visszavetette a válság: a bruttó hazai termék 0,7%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,2%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest; az év egészében 2,3%-kal bővült a gazdaság. A görög gazdaság a súlyos válságból már kezdett kilábalni, amit megtört a pandémia és az energiaválság: 2023 negyedik negyedévében a GDP volumene 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévihez, és 1,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 2%-kal nőtt a bruttó hazai termék.

A **visegrádi országok gazdaságára ugyancsak negatívan hatott a koronavírus járvány és az energiaválság**. Jelentős visszaesést követően a lengyel gazdaság; 2023 negyedik negyedévében stagnált az előző negyedévhez, és 1,5%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest; az év egészében 0,2%-kal nőtt a GDP. A cseh gazdaság teljesítménye is megtorpant és 2022-ben technikai recesszióba került; 2023 negyedik negyedévben a GDP 0,2%-kal bővült az előző negyedévhez, és 0,2%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; ugyanakkor az év egészében 0,3%-kal zsugorodott a gazdaság. Szlovákia gazdasági teljesítményét döntően az autóipari termelés jelentős lassulása érintette negatívan: a bruttó hazai termék 0,3%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,3%-kal a megelőző év azonos időszakához képest; a múlt évben 1,1%-kal nőtt a GDP. A térséghez tartozó Szlovéniát a visegrádi országokénál kevésbé érintette a válság: a GDP 1,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,2%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva; az év egészében 1,6%-kal bővült a gazdaság.

A **balti országok** korábbi gyors gazdasági fejlődését jelentősen visszavetette a világméretű járvány és az orosz-ukrán háború. Észtországot recesszió sújtja: 2022 elejétől minden negyedévben zsugorodott a gazdaság; 2023 negyedik negyedévben 0,7%-kal szűkült a bruttó hazai termék az előző negyedévhez, és 2,7%-kal az egy évvel azelőttihez képest; a múlt évben 3%-kal csökkent a gazdaság teljesítménye. Litvániában 0,2%-kal csökkent a GDP az előző negyedévhez, és ugyanennyivel a múlt év azonos időszakához viszonyítva is; az év egészében 0,3%-kal szűkült a gazdaság. Lettországból 0,3%-kal nőtt a bruttó hazai termék az előző évnegyeddal, és 0,5%-kal zsugorodott az egy évvel korábbival összevetve; a múlt év egészében 0,3%-kal csökkent a gazdaság teljesítménye.

A **két kelet-balkáni ország gazdaságát** a járvány előtti időszak fejlődéséhez képest mérsékelten vetette vissza a pandémia. Romániában a bruttó hazai termék a negyedik negyedévben 0,5%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 1,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva; az év egészében 2,1%-kal bővült a gazdaság. A bolgár GDP volumene az előző negyedévvél összevetve 0,5%-kal, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 1,6%-kal emelkedett. a múlt évben 1,8%-kal nőtt a gazdaság teljesítménye. A legfiatalabb tagállamban,

Horvátországban – a korábbi hosszúra nyúló recessziót és rövid kilábalási periódust követően – a bruttó hazai termék 1,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt év egészében 2,8%-kal emelkedett a GDP.

A magyar gazdaság 2022 második félévében recesszióba került, amelyen érdemben az sem változtat, hogy a KSH a 2023 második negyedévi GDP adatot negatívról stagnálásra, majd ismét negatívra módosította. ***A gazdasági folyamatok a múlt év egészében is zsugorodást eredményeztek.*** A hazai gazdasági teljesítmény 2023. évi visszaesésénél az Európai Unióban csak Észtországé és Írországé volt nagyobb mértékű. A magyar gazdaság kritikus helyzetét az is tükrözi, hogy az 1%-nál kisebb mértékű zsugorodás döntően a mezőgazdaság 2023. évi kiugró teljesítményének köszönhető, mivel – a kétségtelenül rendkívül alacsony bázishoz mérten – az ágazat – az eddig rendelkezésre álló adatok alapján – 69%-ot megközelítő bővülése nélkül a bruttó hazai termék volumene 2-2,5%-kal visszaesett volna. Gyökeres gazdaságpolitikai fordulat nélkül nem várható a kormány által ígért 4%-os gazdasági növekedés az idei évben sem. A realitás ennek mintegy a fele. Mégsem ez a magyar gazdaság legnagyobb problémája; ennél ***sokkal súlyosabb gond a strukturális válság.*** ***A gazdaság szerkezete az utóbbi 14 évben a lecsúszást determináló irányba halad:*** a munkaalapú társadalomként meghirdetett politika következményei egyre jobban látszanak a csekély hozzáadott értéket képviselő, alacsony képzettséget igénylő, alacsony bérű munkavállalókkal működő, nagy energiaigényű ipari üzemek térnyerésével. A kormány nem képes és nem hajlandó belátni, hogy a tudásalapú társadalom lehet a tévesztés megállításának és a felzárkózáshoz történő visszatérésnek az útja.

A kormányzati gazdaságpolitika következményeként az államháztartási hiány a múlt évben is lényegesen túllépte nem csupán a költségvetési törvényben eredetileg meghatározott 3,9%-os mértéket, hanem a kormány döntésével megemelt 5,2%-os hiánycélt is: a tényleges adat ***a GDP 6,7%-át*** tette ki. Miután az Európai Bizottság a pandémia időszakában 2020-ban felfüggesztette az államháztartási deficit korlátjának ellenőrzését, a magyar államháztartási hiány gyors ütemben emelkedett. A lehetőséget kihasználva 2020-ban 7,6%, 2021-ben 7,2%, 2022-ben 6,2%, míg 2023-ban 6,7% volt az államháztartás GDP-arányos hiánya. A fiskális politika anakronizmusát bizonyítja, hogy a 2023. évi költségvetési törvény eredetileg 3,9%-os államháztartási hiánnyal számolt. A kormány a kommunikációjában rugalmasan változtatta a deficit várható mértékét, a negyedik negyedévben már csupán arra hivatkoztak, hogy a deficit kisebb lesz a 2022. évinél. Nos, ez sem sikerült. A 2024. évi várható hiányról a kormány március végén tájékoztatta az Európai Uniót a kötelező EDP (túlzott deficit eljárásról szóló) jelentésben. E szerint az idei hiánycél a GDP 4,5%-a, ami azért is meglepő, mert az idei évre szóló hatályos költségvetési törvény 2,9%-ot határoz meg, amit a kormány eddig még veszélyhelyzeti rendeletben sem módosított.

Mivel a múlt év nyarán elfogadott 2024-re vonatkozó költségvetési törvény – ma már jól láthatóan – irreális adatokra épült, ezért ***elkerülhetetlenek a további megszorító intézkedések, és nem látszik esély a 2022 közepe óta tapasztalt rögtönzésekkel teli, koherencia nélküli gazdaságpolitika megváltozására sem.*** Az idei évben sem várható tehát érdemi javulás az államháztartás helyzetében. Az – eddig még nem módosított – 2024. évi költségvetési törvény 4%-os gazdasági növekedéssel számol. Ezek a tervszámok irreálisak. A reálisan várható

legfeljebb 2-2,5%-os gazdasági növekedés mellett és a gazdasági és társadalmi feszültségek fokozódását, a közszolgáltatások kaotikus állapotát, valamint az adósságszolgálati terhek magas szintjét is számításba véve az államháztartási hiány 1-1,5 százalékpontos csökkentése is komoly konfliktusokat hozhat felszínre. Összehasonlításként érdemes megjegyezni, hogy az államadósság után a múlt évben kifizetett kamat elérte a GDP 4,7%-át, az ez évben fizetendő kamat összege pedig várhatóan a GDP 4,9%-át teszi ki. Ez pedig lényegesen több a 2023. évi egészségügyi közkiadásoknak a GDP 4,4%-át meg nem haladó összegénél, nem beszélve arról, hogy az ez évi költségvetési törvény csupán a GDP 3,6%-át szánja erre a célra. /Az Európai Unió tagállamainak egészségügyi közkiadásokra fordított átlaga a magyarnak több mint kétszerese./ ***A magas kamatteher egyik nem elhanyagolható oka a magyar gazdaságpolitika nemzetközi hitelességi deficitje:*** a befektetésre ajánlott kategória alsó szélén jegyzett magyar államadósság ellenére a magyar kockázati felár magasabb, mint a 165,5%-os államadóssággal rendelkező, befektetési kategória alatt jegyzett görög kockázati felár.

A konkrét tényeket figyelembe véve 2020-ban – a KSH kiigazított adatai szerint – 4,5%-kal csökkent a GDP volumene, míg 2021-ben 7,1%-os emelkedés következett be. A 2021. évi gazdasági teljesítmény 2,3%-kal haladta meg a két évvel korábbit. 2022. év egészében az első fél évben a kormány által mesterségesen gerjesztett számottevő bővülés következtében még 4,6%-kal nőtt a GDP éves volumene. Azaz a választás előtti rendkívüli módon erőltetett növekedés, ezen belül a fogyasztás érzékelhető felfutásának hatására számottevően nőtt a bruttó hazai termék, amit a második fél évben szükségszerűen technikai recesszió követett. 2022-ről általánosságban is megállapítható, hogy ***a növekedést a fogyasztás vezérelte.*** 2023 első negyedévében – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – a bruttó hazai termék 0,3%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 1,1%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévében a GDP – a KSH többszöri adatfelülvizsgálatának eredményeként – 0,1%-os csökkenést mutat az előző negyedévhez, és 2,1%-ost az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A harmadik negyedévében a bruttó hazai termék 0,8%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 0,2%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A negyedik negyedévében stagnált a GDP volumene az előző negyedévhez, és 0,5%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A múlt évben 0,9%-kal zsugorodott a gazdaság.

A gazdasági teljesítmény összetevőit vizsgálva a ***bruttó hazai termék termelési oldalán*** a múlt évben az ipar hozzáadott értéke 5,1%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 4%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az ágazat teljesítményének mérséklődésében komoly szerepet játszott a gépgyártás és a villamos berendezés gyártás visszaesése. Az építőipar hozzáadott értéke 5,6%-kal maradt el az egy évvel korábbitól, míg a mezőgazdaság teljesítménye – a rendkívül alacsony bázishoz képest – kiugró mértékben, 68,7%-kal nőtt.

A ***szolgáltatások hozzáadott értéke*** 1,5%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A szektoron belül a szállítás és raktározás hozzáadott értéke 5,6%-kal, a pandémia hatására súlyos válságba került szálláshely szolgáltatásé és vendéglátásé – az alacsony bázishoz képest is – 0,9%-kal visszaesett. A kisebb súlyú művészeti, szórakoztatási, és szabadidős tevékenységek területén 0,8%-kal nőtt a teljesítmény. A szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenységek hozzáadott értéke 3,3%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A lakásértékesítést és -gazdálkodást is magába foglaló ingatlanügyletek teljesítménye 1,1%-kal,

a pénzügyi és a biztosítási tevékenységé – az alacsony bázishoz viszonyítva – 0,4%-kal, az információ és kommunikáció ágazaté 2,4%-kal emelkedett, míg a kereskedelem és gépjárműjavítás teljesítménye számottevően, 9,7%-kal visszaesett. A közszolgáltatások, azaz a közigazgatás, az oktatás, az egészségügyi és szociális ellátás teljesítménye – a korábbi évek csökkenő tendenciáját követően, tehát az alacsony bázishoz képest – 2%-kal emelkedett. A közszolgáltatásokon belül a közigazgatás és védelem teljesítménye – a védelmi és rendészeti kiadások növekedéséből adódó magas bázishoz képest – 1,4%-kal csökkent, az egészségügyi és szociális ellátásé – az orvosberek jelentős emelésének és a magánegészségügyi ellátás térnyerésének köszönhetően – 9,1%-kal, az oktatásé pedig 0,8%-kal nőtt.

A múlt évben a bruttó hazai termék csökkenéséhez a szolgáltatási szektor 0,8 százalékponttal, ezen belül a szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenységek 0,3, a szállítás, raktározás szintén 0,3, a kereskedelmet és a turizmust kiszolgáló ágazatok 0,8 százalékponttal járultak hozzá. A pénzügyi és a biztosítási tevékenység nem változtatott azon, míg az ingatlanügyletek 0,1, az információs és kommunikációs ágazat ugyancsak 0,1, a közigazgatás, az oktatás és az egészségügy együttesen 0,3 százalékponttal mérsékelte azt. A mezőgazdaság 2,1 százalékponttal emelte a gazdasági teljesítményt, míg az ipar 1 százalékponttal, az építőipar 0,3 százalékponttal vetette vissza azt.

A **bruttó hazai termék felhasználási oldalán** a múlt évben a háztartások tényleges fogyasztása 1%-kal, ezen belül a háztartások fogyasztási kiadása 2,2%-kal csökkent, a kormányzattól kapott természetbeni juttatások volumene – az alacsony bázishoz viszonyítva – 4,5%-kal nőtt, míg a közösségi fogyasztás 1,5%-kal, a végső fogyasztás 1,1%-kal visszaesett az előző évvel egybevetve. A **bruttó állóeszköz-felhalmozás** 7,4%-kal, az összes bruttó felhalmozás még ennél is nagyobb mértékben, 14,9%-kal visszaesett. A nemzetgazdaság exportteljesítménye 0,9%-kal, ezen belül az árukivitelé 1%-kal, a szolgáltatásoké 0,7%-kal emelkedett; az importteljesítmény 4,3%-kal, ezen belül az áruké 4,6%-kal, a szolgáltatásoké 1,9%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A GDP volumenének csökkenéséhez a háztartások fogyasztási kiadása 0,1 százalékponttal, a közösségi fogyasztás 0,2 százalékponttal, a végső fogyasztás 0,8 százalékponttal, a bruttó állóeszköz-felhalmozás 2,1 százalékponttal járult hozzá, míg a kormányzattól kapott természetbeni juttatások összege 0,1 százalékponttal, az export 0,8 százalékponttal, az import 0,4 százalékponttal mérsékelte azt.

A negyedik negyedévben az előző negyedévihez viszonyítva a bruttó hazai termék összetevői közül a mezőgazdaság hozzáadott értéke 3,8%-kal, a szolgáltatásoké 1,4%-kal nőtt, míg az építőiparé 1,5%-kal, az iparé 1,8%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 2,4%-kal csökkent. A felhasználási oldalon a háztartások fogyasztási kiadása 2%-kal, a kormányzattól kapott természetbeni juttatások volumene 1,1%-kal, a bruttó állóeszköz-felhalmozás 0,6%-kal emelkedett, míg a közösségi fogyasztás 0,9%-kal, a külkereskedelemben az export hozzáadott értéke 2,1%-kal nőtt, az importé viszont 2,4%-kal visszaesett az előző negyedévhez képest.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte koronavírus járvány előtti mértéket. A rendelkezésre álló információk szerint az időszak átlagát tükröző statisztikai adatok a múlt év első felében érzékelhető csökkenést, azóta stagnálást jeleznek a – szezonális hatásoktól megtisztított – munkanélküliségi rátákban. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya februárban 6%-ot, ezen belül az eurózónáé 6,5%-ot mutatott. Két dél-európai tagországban – a korábbi adatok alapján a pandémiától nagyrészt függetlenül – kétszámjegyű volt a munkanélküliségi arány: Spanyolországban 11,5%-ot, Görögországban 11%-ot rögzített a munkaügyi statisztika. További hat tagállamban mértek 7%-ot elérő vagy meghaladó munkanélküliséget: Svédországban 8,1%-os, Észtországban 7,7%-os, Finnországban 7,6%-os, Olaszországban 7,5%-os, Litvániában 7,4%-os, Franciaországban szintén 7,4%-os volt a munkanélküliségi arány. A 27 tagállam munkanélküliségi ráta alapján felállított rangsorában Magyarország a maga sajátosan számított 4,4%-os mutatójával a kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat tükröző 20. helyen állt. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag fejlett európai és Európán kívüli országokban is visszaállt a pandémia előtti szintre, így például az Amerikai Egyesült Államokban februárban 3,9%-os értéket mutatott.

A KSH mintavételes lakossági felmérése szerint a december és február közötti három hónap átlagában a ***foglalkoztatottak száma*** 4 721 ezer fő volt, 31 ezer fővel, 0,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a trimeszterben 65 ezer főt tett ki, megegyezett az egy évvel azelőttivel. A foglalkoztatási mutató meghatározásakor a munkaerő-felvétel módszertana alapján 107 ezer – 12 hónapnál rövidebb ideje – külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak tekintett a KSH; számuk nem változott az egy évvel korábbihoz képest. A lakossági adatfelvétel szerint a – közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem tartalmazó – ***hazai elsődleges munkaerőpiacon*** a december és február közötti időszakban – a gyed, gyes miatt távol lévő 131 ezer főt ugyanakkor beleszámítva – 4 550 ezer főt foglalkoztattak, 0,7%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is figyelembe véve a 15-64 éves népesség ***foglalkoztatási rátája*** 74,6% volt, ugyanannyi, mint egy évvel azelőtt. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 87,9% volt, 0,2 százalékponttal magasabb az egy évvel korábinál.

Az ***aktív munkanélküliek száma*** a december és február közötti trimeszter átlagában 232 ezer fő volt, ***30 ezer fővel, 16,6%-kal több, mint egy évvel korábban.*** A negyedik negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 109 ezren válaszolták az adatfelvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták az elhelyezkedést. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított ***munkanélküliségi ráta*** – amely az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató – a december és február közötti három hónap átlagában 4,7% volt, 0,6 százalékponttal meghaladja az egy évvel korábit. A 25 éven aluliak között 15,9%-os volt a munkanélküliség. Ez a mutató hosszú idő

óta rendkívül magas, és 4,7 százalékponttal nőtt az egy évvel azelőttihez viszonyítva. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: a negyedik negyedévben az állás keresők több mint egyharmada, 33%-a legalább egy éve nem talált elhelyezkedési lehetőséget, arányuk 2,3 százalékponttal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A munkanélküliség átlagos időtartama 9,1 hónap volt, 0,1 hónappal több, mint egy évvel korábban.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **nyilvántartott állás keresők száma** február végén 235 400 fő volt, 2 500 fővel, 1,1%-kal több, mint egy hónappal, és 9 700 fővel, 4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az év második hónapjában a foglalkoztatók 19 ezer új álláshelyet jelentettek be, kétszer annyit, 103,4%-kal többet, mint egy hónappal, és 41,2%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az egy évvel korábbi adatokkal összevetve a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 38,6%-kal, a támogatott munkahelyeké 43,7%-kal tovább csökkent. A februárban bejelentett új álláshelyek közel fele, 48,4%-a közmunka végzésére irányult.

Február végén a nyilvántartott munkanélküliek 10%-a 25 éven aluli fiatal volt, 47,6%-uk első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek közel egyharmadának, 29,8%-ának nem volt szakképzettsége. Az állás keresők 40,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettségűek – az állás keresők 51,5%-a – körében 50,6% végzett szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 25,7% szakközépiskolát, szakgimnáziumot, 4,7% technikumot, míg 19% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek 8,1%-ot képviseltek a munkanélküliek között. Az állás keresők közel egyharmada, 32,3%-a az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli volt.

A munkanélküliek csupán alig több mint egyharmada, 36,2%-a volt állás keresési támogatásra jogosult, melynek egyhavi összege legfeljebb a minimálbérével egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják. A legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40%-ával azonos 106 700 forintos állás keresési segélyben – összefoglalóan szociális támogatásban – az állás keresők 21,7%-a részesült. **A nyilvántartott munkanélküliek több mint négytizede**, 42,1%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – **teljesen ellátatlanul maradt**. Ennek oka – többek között – a szűkülő szociális gondoskodási szegmenset jól jellemző, összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 6-9 hónapig jár az érintetteknek.

Az év második hónapjában is **súlyos területi problémákkal volt terhelt a munkaerőpiac**. Három – gazdaságában kevésbé fejlett – régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya az egyikben meghaladta a 4,8%-os országos átlag kétszeresét, míg másik kettőben túllépte illetve megközelítette annak másfélszeresét: Észak-Magyarországon 10,3%, Észak-Alföldön 7,6%, míg Dél-Dunántúlon 6,9% volt a mutató értéke. A munkanélküliségi ráta e régiók két megyéjében magasabb volt az országos átlag kétszeresénél, míg további négyben a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 11,5%-os, Nógrád megyében 10,7%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 8,8%-os, Somogy megyében 8,1%-os, Heves megyében 7,6%-os, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,5%-os

arányt rögzítettek. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya további négy megyében ugyancsak magasabb volt az országos átlagnál: Békés megyében 7%-os, Hajdú-Bihar megyében 6,6%-os, Baranya megyében szintén 6,6%-os, Tolna megyében 5,8%-os munkanélküliséget regisztrált a statisztika.

A *közfoglalkoztatottak száma* januárban 66 ezer fő volt, 0,3%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 0,8%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete januárban 132 400 forint volt, nominálértékben 14,8%-kal több, mint egy évvel korábban; a nettó kereset reálértéke ugyanebben az időszakban 10,6%-kal emelkedett. A közmunkások átlagos keresete a jogszabályban előírt minimálbérnek nem egészen a felét, 49,6%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint januárban a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 657 ezer fő *állt alkalmazásban*, 0,4%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma szintén 0,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A *költségvetési intézményeknél* – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 595 ezer főt alkalmaztak, 2%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak *bruttó átlagkeresete* az első hónapban 605 100 forint volt, 14,6%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A bruttó medián kereset 493 700 forintot tett ki, 16,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A medián kereset 18,4%-kal volt kisebb az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 611 700 forint volt az átlagos kereset, 13,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bére nélkül – 626 300 forintot mutatott a keresetek átlaga, 17,9%-kal magasabbat az egy évvel azelőttinél.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak *nettó átlagkeresete* januárban 402 400 forint volt, jellemzően a bruttóéval azonos mértékben, 14,6%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak ebben az időszakban 3,8%-kal emelkedtek, a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset 10,4%-kal nőtt. A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 406 800 forintos nettó átlagkereset 13,6%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A költségvetési intézményekben ezen időszakban – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a 416 500 forintos nettó átlagkereset – a KSH adatközlése szerint a bruttó átlagkereset növekedésének mértékével azonosan – 17,9%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit.

Áralakulás

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági helyzet következtében inflációs nyomás nehezedett a fejlett országokra. A múlt év utolsó harmadában gyors ütemben csökkent ugyan az árindex, de a maginfláció még mindig viszonylag magas szintje arra utal,

hogy az áremelkedés dinamikája csak fokozatosan tér vissza a korábbi évtized alacsony értékeihez. Az Európai Unióban a fogyasztói árak februárban 2,8%-kal, míg az eurózónában 2,6%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint – a magyar KSH által – számított 3,6%-os magyar infláció az Európai Unió tagországai között a felső harmadban van. Az Európai Unió tagállamainak fogyasztói számára a februári élelmiszerárak 3%-kal, az eurózónában 3,3%-kal emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva, míg a hazai fogyasztók számára összehasonlítható szerkezetben – a rendkívül magas bázishoz képest – 0,6%-kal elmaradtak az egy évvel azelőttitől. Az Európai Unión belül **Magyarországon az ötödik legmagasabb a maginfláció értéke**. Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 3,6%, az eurózónában 3,3%, hazánkban 4,9% volt. Az Amerikai Egyesült Államokban februárban 3,2%-os inflációs és 3,8%-os maginflációs értéket tett közzé a statisztikai szolgálat.

A hazai **ipari termelői árak** januárban 0,3%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 6,8%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első hónapban a gyógyszeriparban 2,9%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 2,2%-kal, a gépgyártásban szintén 2,2%-kal, a villamos berendezés gyártásban 1%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 0,7%-kal, a gumi- és műanyagiparban 0,3%-kal emelkedtek, a járműgyártásban nem változtak, míg a bőr- és textiliparban 0,3%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,9%-kal, a fémfeldolgozásban 3,8%-kal, az élelmiszeriparban 7,6%-kal, a vegyiparban 10,6%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 15%-kal csökkentek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 3%-kal, az energetikai szakágazatokban 25,8%-kal mérséklődtek egy év alatt a termelői árak.

Az **ipari export értékesítési árai** januárban 1%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 6,3%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első hónapban a kőolaj-feldolgozásban 1,8%-kal, a villamos berendezés gyártásban 1,2%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában, a gépiparban, valamint a gyógyszergyártásban egyaránt 1,1%-kal nőttek, míg a járműiparban 0,1%-kal, a bőr- és textiliparban 0,4%-kal, a gumi- és műanyagiparban 0,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 3,1%-kal, a fémfeldolgozásban 7,5%-kal, az élelmiszeriparban 9,1%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 11,5%-kal, a vegyiparban 15,2%-kal csökkentek az exportrelációban érvényesített árak a múlt év azonos időszakával összehasonlítva. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 2,7%-kal, az energetikai iparéi 36,6%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest.

Az **ipar belföldi értékesítési árai** januárban 1,1%-kal csökkentek az előző havival, és 7,6%-kal az előző év azonos időszakával összevetve. Az első hónapban a gyógyszergyártásban 14,2%-kal, a gépgyártásban 7%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 6,9%-kal, a gumi- és műanyagiparban 1,8%-kal, a fémfeldolgozásban 1,3%-kal, a járműgyártásban 0,7%-kal, a bőr- és textiliparban 0,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban ugyancsak 0,5%-kal emelkedtek, míg a vegyiparban 2,5%-kal, a villamos berendezés gyártásban 3,3%-kal, az élelmiszeriparban 6,2%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 6,5%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 19,7%-kal csökkentek a belföldi értékesítési

árak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 3,8%-kal, az energetikai iparban 16,6%-kal mérséklődtek a belföldi értékesítési árak.

A mezőgazdasági termelői árak januárban 26,1%-kal csökkentek az egy évvel azelőttihez képest. A növénytermesztési és kertészeti termékek ára 32,5%-kal, ezen belül a gabonaféléké 48,2%-kal mérséklődött a múlt év azonos időszakához képest. A búza felvásárlási ára 42,8%-kal, a kukoricáé 53%-kal csökkent. Az ipari növények termelői ára 35,3%-kal, közülük az olajos növényeké 36,5%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A gyümölcsök 20,5%-kal, a burgonya 8,1%-kal, a zöldségfélék 20,4%-kal kerültek többbe, mint egy évvel korábban. Ugyanezen relációban az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 14%-kal, ezen belül a vágóállatoké 8,6%-kal mérséklődött, közülük a vágósertésé 0,6%-kal, a vágóbaromfié 17,1%-kal csökkent, míg a vágómarháé 3,1%-kal emelkedett. Az állati termékek felvásárlási ára 24,3%-kal, ezen belül a tojásé 11,1%-kal, a tehéntejé 27,1%-kal csökkent.

A fogyasztói árak februárban 0,7%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 3,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 3,7%-kal nőttek a fogyasztói árak. **2022 azonos időszakához viszonyítva, azaz az utóbbi két évben összességében 30,2%-kal nőttek a fogyasztói árak.** /A magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál sokkal kevésbé megbízhatóak./ A hazai élelmiszerárak 0,2%-kal nőttek egy hónap alatt; ezen belül a teáé 3,5%-kal, a sertézsiradéké 3,2%-kal, a burgonyáé 2,4%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 2%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 1,5%-kal, az üdítőitaloké 1,1%-kal drágult egyetlen hónap alatt, míg a vajé, a sertéshúsé valamint a liszté egyaránt 1,2%-kal, a baromfihúsé 1,3%-kal, a margariné 1,5%-kal, a tojásé szintén 1,5%-kal, a cukoré 3,4%-kal csökkent. A tartós fogyasztási cikkek ára 0,5%-kal, a ruházati termékeké 0,8%-kal csökkent, míg a szolgáltatásoké 0,6%-kal emelkedett az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszerek fogyasztói ára februárban az általános inflációnál valamivel kisebb mértékben, 2,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban az élelmiszerárak 2,9%-kal nőttek. Ugyanakkor **az élelmiszerárak 2022 azonos időszakához viszonyítva, azaz az utóbbi két évben összességében drasztikus mértékben, 47,9%-kal, csaknem másfélszeresükre emelkedtek.** Februárban a cukor ára 32,8%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 14,4%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezésé 13,4%-kal, az iskolai étkezésé 13,3%-kal, az üdítőitaloké 12,7%-kal, az eszpresszókáváé 12,2%-kal, az éttermi étkezésé 9,8%-kal, a sertéshúsé 9,4%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 9%-kal, a munkahelyi étkezésé 8,6%-kal, a fűszereké és ételízesítőké 6,3%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 5,5%-kal emelkedett, míg a margariné 5,5%-kal, a baromfihúsé 6,7%-kal, a kenyéré 9,8%-kal, a tejé 11,2%-kal, a száraztésztáé 13,4%-kal, a vajé 15,3%-kal, a sajtoké 15,6%-kal, a sertézsiradéké 16,9%-kal, a tojásé 19,1%-kal, a liszté 19,6%-kal mérséklődött. A dohányárak ára 4,9%-kal, az égetett szeszesitaloké 5,1%-kal, a sörféléké 4,1%-kal, a boroké 9,5%-kal, az újságoké és a folyóiratoké 19%-kal, a virágoké és dísznövényeké 9,6%-kal, a gyógyszereké 7,3%-kal, a tanszereké és az írószereké 13,5%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; a ruházati cikkeké ez idő alatt szintén emelkedett, 5,1%-kal.

A tartós fogyasztási cikkek ára februárban 2%-kal mérséklődött az egy évvel azelőttihez képest. Az egyes cikkek közül a kerékpároké 4,4%-kal, az új személygépjárművéké 1,3%-kal nőtt, míg

a használt személygépjárműveké 10,5%-kal, a televíziókészülékeké 4,2%-kal csökkent. A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára – a KSH adatközlése szerint – 9%-kal csökkent; ezen belül a távfűtésé változatlan maradt, a vezetékes gázé 19,3%-kal, az elektromos energiáé 3,3%-kal, a széné 3,4%-kal, a tűzifáé 1,9%-kal mérséklődött. A járműüzemanyagok ára 2,4%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások éves összehasonlításban számottevően, 10%-kal drágultak. Azok közül a sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 9,5%-kal, a járműjavítás 10,8%-kal, a háztartási szolgáltatás 11,3%-kal, a lakásjavítás és -karbantartás 11%-kal, az üdülési szolgáltatás 9,7%-kal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 21,7%-kal került többbe, mint egy évvel azelőtt. A személyszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – a rezsicsökkentés analógiájára – ugyan nem változott, de következményként ugyancsak az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység minőségromlását vonta maga után. A színházjegy ára 26,3%-kal, a lakbér 14,4%-kal, a telefon- és az internetszolgáltatás díja 10,6%-kal nőtt.

A *nyugdíjas fogyasztói* kosárral számított *árindex* februárban 0,6%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 3,6%-kal az egy évvel korábbihoz képest. **2022 februárhoz viszonyítva, tehát az utóbbi két évben 31,5%-kal nőtt a nyugdíjas árindex.** A második hónapban a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával – éves összehasonlításban számított *maginfláció* 5,1% volt, ami azt mutatja, hogy a következő néhány hónapban csupán a bázishatás miatt várható az árindex némi mérséklődése.

A fogyasztói árindex számításának és az ennek alapján közölt adatok megbízhatóságát az utóbbi másfél évben alkalmazott módszertan erősen kétségessé teszi. 2022 júliusában a kormány jelentősen felemelte a vezetékes gáz és az elektromos áram árát, a fogyasztáshoz kötötten /"rezsicsökkentés csökkentése"/. A KSH akkor kiadott egy meglehetősen bonyolult szövegezésű közleményt arról, miként veszi figyelembe az általános árindex számításánál a két energiahordozóra számított árindexet. A választott módszertan szerint a gáz és az áram adott hónapra jutó árát annak megfelelően határozzák meg, hogy a lakosság milyen arányban fogyasztott az olcsóbb és a drágább termékből. ***Azaz a lakossági fogyasztás csökkenését árcsökkenésként veszik figyelembe.*** Az árindex-számítás általánosan alkalmazott módszertana szerint annak lényege, hogy a bázisidőszaki vagy a tárgyidőszaki fogyasztás alapján rögzített súlyokat változatlanok tekintjük /ugyanígy a volumenindex számításnál az árakat tekintjük változatlanok/. Ha mindkét tényezőt, azaz az árakat és a fogyasztott mennyiséget /tehát a volument is/ az aktuális időszak adatainak megfelelően vesszük figyelembe akkor az értékindexet kapjuk. A KSH a vezetékes gáz és az elektromos energia esetében ezt az utóbbi számítást alkalmazza. Ez azt jelenti, hogy amikor a hivatal meghatározza a reprezentánsok – 988 termék és szolgáltatás – árváltozásának megfigyelése alapján a fogyasztói árindexet, akkor ez valójában úgy történik, hogy 986 reprezentáns árindexét és 2 termék értékindexét olvasztják egybe. Ennek jelentős hatása van az árindexre: a KSH közlése szerint a vezetékes gáz ára 2023 februárhoz képest 19,3%-kal, míg az áramé 3,3%-kal csökkent; mivel a gáz súlya a fogyasztásban 2,1%, az elektromos energiáé 1,4%, ezért ***a februári infláció valós értéke a közölnél*** $(19,3 \cdot 0,02129 + 3,3 \cdot 0,01433 = 0,458186)$ ***0,5 százalékponttal magasabb.***

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkent, míg a következő évben szerény dinamikával emelkedett a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. 2022 első felében a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – pénziáramlás hatása, míg az év közepe óta folyamatosan csökken a forgalom. 2024 januárban az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – nem változott az előző hónaphoz, és – naptárhatástól megtisztított adatok figyelembevételével – 0,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

Évkezdetétől az élelmiszerforgalom 0,2%-kal, ezen belül az élelmiszerláncoké 1%-kal emelkedett, míg a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké 2,1%-kal mérséklődött. A vegyes iparcikkek forgalma 6,4%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 8,2%-kal, a könyveké és újságoké 9,8%-kal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 5,1%-kal, a ruházati termékeké 8,1%-kal visszaesett, míg a gyógyszereké 5,5%-kal, az illatszereké 11,9%-kal nőtt. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene – a magas bázishoz képest is – 4,3%-kal, az üzemanyagok eladásának volumene 4,6%-kal emelkedett, a hasznáلتcikkek forgalma 8,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A **lakosság betétállománya** január folyamán 142 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 11 996 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 144 milliárddal, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 20 milliárd forinttal mérséklődött, árfolyamváltozások következtében 21 milliárd forinttal nőtt. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 164 milliárd forinttal csökkent. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint az első hónap végén a lakosság birtokában 10 298 milliárd forint értékű állampapír volt, 2,2%-kal több az év eleji állománynál. Megjegyzendő, hogy az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván; a különbség az eltérő módszertanból adódik, az ÁKK az intézményi befektetők birtokában lévő lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is itt veszi számba.

A **lakosság hitelállománya** januárban 22 milliárd forinttal emelkedett, és a hónap végén 10 167 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 25 milliárddal nőtt, míg a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 3 milliárd forinttal csökkent. A lakossági devizahitelek hó végi aránya a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,3%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 24 milliárd forinttal emelkedett.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A *külkereskedelmi forgalom* 2013 óta tartó dinamikus bővülése a vilávjárvány következtében 2020-ban megtorpant, amit a következő két és fél évben ismét emelkedés követett. A múlt év közepén ez a dinamika újra csökkenésbe fordult. Januárban a kivitel volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 1,9%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 4,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A behozatal volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok figyelembe vételével 12%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 9,1%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export volumene 3%-kal, az onnan érkező importé 6,6%-kal mérséklődött. Az Unión kívüli államokba irányuló kivitel volumene 4,8%-kal, az onnan származó behozatalé 11,5%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A *külkereskedelmi mérleg* aktívuma januárban 223 milliárd forintot, illetve 583 millió eurót tett ki; az egyenleg 382 milliárd forinttal, illetve 986 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábbinál. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 6,9%-kal, míg a behozatalban 9,8%-kal csökkent, a cserearány 3,2%-kal javult az előző évihez képest. A forint az euróhoz képest 3,4%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 4,6%-kal erősödött.

A külkereskedelmi termékforgalom felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene januárban nyers adatok szerint 9,9%-kal, a behozatalé 18%-kal mérséklődött. Az árufőcsoport egyik meghatározó termékköre, a híradástechnikai készülékek euró értékben számított exportja 17,8%-kal, a másik lényeges termékcsoport, az akkumulátorokat is magába foglaló villamos gépeké és készülékeké 8,2%-kal, a közúti járműveké 11%-kal csökkent, míg az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 11,6%-kal emelkedett. A második legjelentősebb árufőcsoport, a feldolgozott termékek exportvolumene nyers adatok szerint 2,4%-kal emelkedett, az importé 0,7%-kal csökkent. Az árufőcsoporton belül meghatározó gyógyszerek kivitele euróban mérve 2,1%-kal, behozatala 8,2%-kal emelkedett; a másik szintén fajsúlyos termékcsoport, a szakmai, tudományos ellenőrző műszerek kivitele 2,7%-kal, behozatala 8,7%-kal mérséklődött. A járműiparhoz kapcsolódó gumigyártmányok exportja 10,9%-kal bővült, importja 17,4%-kal szűkült, a műanyag alapanyagok euróban számolt kivitele 4,1%-kal, importja 8,7%-kal visszaesett.

Az energiahordozók importvolumene az első hónapban 10,2%-kal emelkedett, euróban mérve a kőolaj behozatala 10,7%-kal, a földgázé 48,8%-kal, a villamos energiáé 42,8%-kal mérséklődött. A kivitelben harmadik legnagyobb árufőcsoport, az élelmiszerek, italok és dohánytermékek exportvolumene 18,9%-kal nőtt, a behozataluké 6,4%-kal csökkent. A gabona és a gabonakészítmények euróban számított exportja 20,5%-kal, a húsé és a húskészítményeké 15,3%-kal emelkedett, míg a tejtermékeké és a tojásé 2,1%-kal, az élőállatoké 7,3%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest.

A nemzeti számlák előzetes adatai szerint a **kormányzat eredményszemléletű bevétele** a múlt évben 31 814 milliárd forint, míg **kiadása** 36 832 milliárd forint, **a kormányzati szektor hiánya** így **rendkívül magas**, 5 018 milliárd forint, **a bruttó hazai termék 6,7%-a volt**. Az előző évihez képest az egyenleg a GDP arányában 0,5 százalékponttal romlott. Ezen belül **a negyedik negyedévben a kormányzati szektor hiánya különösen magas**, 2 034 milliárd forint, **a GDP 9,5%-a** volt. A kormányzati szektor adóssága december végén 55 134 milliárd forint volt, az egy évvel korábbi 48 837 milliárd forinttal szemben, azaz az államadósság nominálértéke 12 hónap alatt 6 297 milliárd forinttal emelkedett. **A bruttó államadósság** a múlt év utolsó napján a GDP 73,5%-át tette ki, az egy évvel korábbi 74%-kal szemben. A múlt évben a kamatkiadások jelentősen, 3 531 milliárd forintra, a GDP 4,7%-ra emelkedtek; ez az összeg lényegesen magasabb, mint az egészségügyre fordított közkiadásoké.

A múlt évben a **kormányzat** eredményszemléletű **bevétele** 6 645 milliárd forinttal, 12,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A termelési adókból származó bevételek 9,5%-kal emelkedtek. A jövedelemadó bevételek 22,7%-kal nőttek a gyermekes családoknak 2022 elején nyújtott adó-visszatérítés eredményszemléletű elszámolásának következtében. A társadalombiztosítási hozzájárulások 14,8%-kal haladták meg az egy évvel korábbit, az egyéb bevételek pedig 10%-kal bővültek.

A **kormányzati szektor kiadásai** 4 556 milliárd forinttal, 14,1%-kal nőttek. A folyó termelő-felhasználás kiadásai 7%-kal, a beruházási kiadások, 6,5%-kal emelkedtek. **A kamatkiadások csaknem kétszeresükre**, 88,8%-kal, a pénzügyi társadalmi juttatások 18,4%-kal, a munkavállalói jövedelmekre fordított kiadások 6,7%-kal **nőttek** az előző évi extrajövedelmek által előállt magas bázis miatt, míg az egyéb kiadások 7,3%-kal haladták meg az egy évvel korábbit.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** február végén 1 704 milliárd forint, **az éves hiánycél 67,8%-a** volt. Az első két hónapban a központi alrendszernek 5 975 milliárd forint bevétele keletkezett, ami a törvényi előirányzat 15,6%-át tette ki, és 7 679 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 18,8%-a teljesült. A központi költségvetés hiánya február végén 1 760 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 65,2%-a volt.

A **gazdálkodó szervezetek** februárban 469 milliárd forint **adót fizettek**, 1,7%-kal többet, mint egy évvel korábban. Befizetések legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Ezen a jogcímen a kincstárnak 141 milliárd forintos bevétele keletkezett, 19,9%-kal több, mint egy évvel korábban. A második legnagyobb tételt az útdíjak jelentették. A gazdálkodó szervezetek befizetéseinek 21%-a, 99 milliárd forint e jogcímen folyt be az államkincstárba; összege 26,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A harmadik legnagyobb tételt a kisvállalati adó befizetései adták; az érintett cégek 38 milliárd forintot utaltak be a kincstárba, 20,8%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. **Az első két hónapban 7 milliárd forint különadót fizettek a legnagyobb kiskereskedelmi vállalkozások**, – az év elején ismételten megemelt kötelezettségnek megfelelően – több mint kétszer annyit, 131,1%-kal többet, mint egy évvel korábban. **A kiskereskedelmi különadó** – nem elhanyagolható mértékben – **hozzájárul az élelmiszerárak magas szintjének fennmaradásához**.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** az első két hónapban 35 milliárd forintot értek el, 8,9%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az uniós programokra 280 milliárd forint érkezett a magyar költségvetésbe, 34,5%-kal több az egy évvel azelőttinél.

Fogyasztáshoz kapcsolódó adókból az első két hónapban 1 406 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 2,9%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból a 2023 első két hónapjában realizálnál 1,2%-kal kevesebb, jövedéki adóból 5,3%-kal több, ezen belül a dohánytermékek jövedéki adójából 9,9%-kal kisebb, a járműüzemanyagokéból 19,1%-kal nagyobb bevétel keletkezett. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 60 milliárd forintos bevétel 1,8%-kal volt több az egy évvel korábbinál, ami a kereskedelmi bankok és a kincstár – jórészt ügyfeleikre továbbhárított – növekvő befizetésének következménye.

A **lakosság** évkezdettől összességében 809 milliárd forint **adót fizetett**, 13%-kal többet, mint egy évvel korábban. Személyi jövedelemadóból 15,2%-kal, illetékekből 4,1%-kal több, gépjárműadóból 88,3%-kal kevesebb állami bevétel keletkezett, mint egy évvel azelőtt. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első két hónapban 2 111 milliárd forintot tett ki, amely 11,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Azon belül a nyugdíjbiztosítási alapé 11,1%-kal, az egészségbiztosítási alapé 12,4%-kal emelkedett. Az elkülönített állami pénzalapok évkezdettől realizált bevétele 158 milliárd forint volt, 27,5%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit. Ezen belül e jogcímcsoport 48%-át kitevő foglalkoztatási alap 76 milliárd forintos bevétele 23,8%-kal volt nagyobb az egy évvel korábbinál, a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 30 milliárd forintos összege – amely e bevételcsoport 18,8%-át jelentette – 22,7%-kal haladta meg a múlt év azonos időszakában realizáltat.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** évkezdettől 1 938 milliárd forintot tettek ki, 23,2%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Ezen belül a költségvetési szervek kiadásai 13,3%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 41,4%-kal nőttek a múlt év azonos időszakához képest. Az uniós programokra 192 milliárd forintot fordított a kormány, 38,7%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. **A kamatkiadások 855 milliárd forintot tettek ki, több mint kétszer annyit, 121,4%-kal többet az egy évvel korábbinál.** A helyi önkormányzatok támogatására február végéig 236 milliárd forintot utaltak a költségvetésből, folyóáron 16,9%-kal többet, mint egy évvel azelőtt.

Szociális és családtámogatásokra évkezdettől 147 milliárd forintot költött a központi költségvetés, folyóáron 0,3%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A családi támogatásokra fordított összeg 6%-kal nőtt, ezen belül a családi pótlékra folyósított kiadások 1,2%-kal csökkentek, a közgyógyellátásra fordított – már korábban is ugyancsak igen szerény – kiadások összege megegyezett az egy évvel korábbival. A foglalkoztatási alap kiadásai 50 milliárd forintot tettek ki, 41,4%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az alap kiadásainak 28%-a a közmunkaprogram finanszírozását szolgálta. A nyugdíjbiztosítási alap 1 422 milliárd forintos kiadása 11,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egészségbiztosítási alap kifizetéseire 712 milliárd forintot használtak fel, 7,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása volt, erre 386 milliárd forintot fordítottak, folyóáron 5,6%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásai februárban újabb 25 milliárd forinttal, azaz egy hónap alatt 28,3%-kal, a múlt év vége óta pedig összesen 48,2 milliárd forinttal, 63,6%-kal nőttek, összegük a második hónap végén 113,3 milliárd forint volt. Az adósság legnagyobb hányadát, 97%-át változatlanul az univerzális – oktatás, egészségügy, gyermekvédelem, szociális, rendészeti és vízgazdálkodási terület – szakmai irányítói és fenntartói jogkörgyakorló, a Belügyminisztérium intézményei jegyzik összesen 109,9 milliárd forinttal. A Belügyminisztérium intézményeinek adóssága egyetlen hónap alatt 24,7 milliárd forinttal, 29%-kal nőtt. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények döntő hányada szintén a Belügyminisztérium felügyeletével működik. Lejárt határidejű tartozása február végén összesen 85 intézménynek volt, közülük 2 intézmény irányítója a Honvédelmi Minisztérium. Az ágazat eladósodott intézményeinek száma februárban ugyan eggyel csökkent, adósságuk azonban összességében 23,3%-kal, 15,8 milliárd forinttal nőtt. Február végén az egészségügyi ágazat tartozásai tették ki a központi költségvetési szervek teljes adósságállományának 73,8%-át. Közülük 48 intézmény félmilliárd forintot meghaladó összegű tartozást görget maga előtt – egy a Honvédelmi, a többi a Belügyminisztérium fenntartásában. Ezen belül hattal, 28-ra nőtt az egymilliárdos adósságot meghaladó egészségügyi intézmények száma. Ezek közül 2,5 milliárddal nagyobb tartozás hat intézménynél alakult ki, összegében is közel megkétszereződött – 96,9%-kal nőtt – február folyamán. Közülük három – sajnálatosan nagy ellátási területű, széles gyógyító spektrumú – kórház február végi tartozásai már négy milliárd felettiek voltak, ezekből egy intézmény záró adósságállománya meghaladta az ötmilliárd, egyé pedig – amely gazdaságilag elmaradott térséget lát el – a hatmilliárd forintot is. E három utóbbi kórháznál nem csupán a tartozás nagysága, hanem azok egy hónap alatt bekövetkezett növekedése is megdöbbentő, egynél közel egymilliárd, kettőnél azt meghaladó összegű volt. Ezek a tartozásállományok erőteljesen megkérdőjelezzik, meddig maradnak működőképesek az egészségügy állami intézményei, meddig vállalhatják a gyógyító szakma dolgozói a felelős munkavégzést. Megjegyzendő, hogy az egészségügyi szolgáltatók tartozása nem tartalmazza a vagyonkezelő alapítványok kuratóriuma által irányított egyetemi klinikai központok adósságát, amely februárban mintegy 19 milliárd forintra tehető.

A Belügyminisztérium irányításával működő többi intézménycsoport működőképességének fenntarthatósága a tartozásállomány adatok alapján szintén kérdéses. A 2023. decemberi konszolidációt követően az adósság ismét gyors ütemű növekedésnek indult, ami február folyamán sem váltott irányt. A rendőri szervek tartozásai ekkor is a fenntartói állomány 14,8%-át tették ki, és gyorsuló ütemben, a januári 21,8%-kal szemben kilenc százalékponttal, 30,7%-kal nőttek. A büntetésvégrehajtás szervezeteinél 376,6%-os volt februárban az adósság növekedése.

A központi költségvetés más fejezeteihez tartozó intézményeinek tartozásállománya lényegesen alacsonyabb a Belügyminisztériumhoz tartozókéénál. Közülük a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium intézményeinek adóssága a központi költségvetési szervek összadósságának 1,5%-át képviselte, és a megyei kormányhivataloknál keletkezett. Összegük február végén 60,1%-kal haladta meg az egy hónappal korábbit. A tartozásállomány tárcasorrendjében a harmadik helyen a Honvédelmi Minisztérium áll, kizárólag egészségügyi intézményei adóssága miatt.

Az 560 állami fenntartású költségvetési intézmény közül a második hónap végén 258 mutatott ki különböző ideje lejárt határidejű fizetési kötelezettséget. Ezekből 160 intézmény több mint egy hónapja letelt kötelezettséget görget maga előtt összesen 66,7 milliárd forintos összegben. Az adósság mindössze 40,2%-a tartozott a 30 napnál nem régebbiek közé, az összes tartozás 30,8%-át viszont már legalább két hónappal korábban ki kellett volna fizetni. A szállítókkal

csupán a tartozások mindössze 0,9%-áról kötött fizetési határidő halasztásról szóló megállapodást a központi költségvetés.

A központi költségvetési szervek 2024. január végi lejárt tartozásainak 0,7%-a – döntően adótartozások – az állam, 0,4%-a a társadalombiztosítás alapjai, 2,7%-a az államháztartáson belül működő szervezetek felé állt fenn, 96,2% pedig a vállalkozások körébe tartozó szállítókat terhelte, az államháztartás kényszerhitelezőivé téve azokat.

Súlyosbodó államháztartás-finanszírozási problémát jelez az intézményi adósságállomány múlt év decemberi konszolidációt követő ez év első két hónapjában tapasztalt gyorsütemű növekedése.

A kormány folyamatosan az intézményvezetői kört hozza lehetetlen helyzetbe, teszi felelőssé az eladósodottságért, a szakmai minimumfeltételek biztosításához szükséges források hiányából adódó működési problémákért, és erre hivatkozással váratlanul, egyidejűleg nagyszámú elbocsátást foganatosít. A normális működéshez viszont valóságos konszolidációra, betartható működési rend kialakítására és a valós költségek megtérítésére lenne szükség. Ehhez a finanszírozási szükségletek számbavétele során világos, egyértelmű jogszabály alkalmazással élve figyelembe kellene venni a jogszerűen járó személyi, a megnövekedett rezsi és más dologi jellegű kiadások költségnövekedését, amelyek nagyobb részt a kormány hibás gazdaságpolitikája következtében sújtják a közszolgáltatást nyújtókat és az azt igénybe vevőket egyaránt.

Ipar, építőipar

A pandémia hatására 2020-ban 6%-kal csökkent az *ipari termelés*; a következő évben a kibocsátás bővülésével 2,9%-kal haladta meg a 2019. évi szintet. 2022-ben 6,1%-kal nőtt, a múlt évben viszont 5,5%-kal visszaesett az ipari termelés. Januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,1%-kal mérséklődött a termelés volumene az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok alapján – 4,1%-kal a múlt év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari termelés 4,4%-kal csökkent, az energetikai ipari 2,4%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Évkezdetől a feldolgozóipar több mint egynegyedét adó járműgyártás termelése 4,7%-kal visszaesett, míg a második legnagyobb súlyú alágat jelentő élelmiszeripar kibocsátása 7,6%-kal emelkedett; az ipari termelés volumenében harmadik helyen álló alág, – az akkumulátorgyártást is magába foglaló – villamos berendezés gyártás kibocsátása 1,3%-kal, a negyedik helyen álló számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 18,7%-kal csökkent. A kisebb súlyú alágak közül a kőolaj-feldolgozás kibocsátása 9,4%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 4%-kal bővült, míg a kohászaté 1,8%-kal, a papír- és nyomdaiparé 4,9%-kal, a vegyiparé 6,3%-kal, a gumi- és műanyagiparé szintén 6,3%-kal, a gyógyszergyártásé 6,5%-kal, a bőr- és ruházati iparé 8,3%-kal, a gépgyártásé 16%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Az **ipari export** januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 6,1%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 6,7%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A vegyipar kivitele 12,1%-kal, az élelmiszeripar 9,2%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 8,9%-kal, a papír- és nyomdaipar 2,8%-kal, a gépgyártásé 1,2%-kal nőtt, míg a gumi- és műanyagipar 0,8%-kal, a kohászaté 1,9%-kal, a gyógyszeripar 7,2%-kal, a járműgyártásé 9,3%-kal, a villamos berendezés gyártásé 10,8%-kal, a bőr- és textilipar 13,6%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 19%-kal csökkent. A feldolgozóipar kivitele – nyers adatok szerint – 6,4%-kal, az energetikai ipar 5,5%-kal elmaradt egy évvel korábbtól.

Az **ipar belföldi értékesítése** januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok figyelembevételével – 0,7%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 1,9%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A bőr- és textilipar belföldi értékesítése 26,8%-kal, a járműgyártásé 22,1%-kal, az élelmiszeripar 7,1%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 3,9%-kal, a gyógyszeripar 2,3%-kal, a villamos berendezés gyártásé 2,1%-kal emelkedett, míg a vegyipar 0,1%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 4%-kal, a kohászaté 4,2%-kal, a papír- és nyomdaipar 8,6%-kal, a gumi- és műanyagipar 9,4%-kal, a gépipar 33,9%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 36,4%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése – nyers adatok alapján – 0,7%-kal, az energetikai ipar 3,1%-kal visszaesett.

A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene januárban 5,1%-kal, ezen belül az új exportrendeléseké szintén 5,1%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A **teljes rendelésállomány** az első hónap végén 16,2%-kal alacsonyabb értéket mutatott az egy évvel azelőttinél. Az exportrendelések volumene január utolsó napján 16,3%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül a papírgyártásé több mint másfélszeresére, 59,1%-kal, a vegyipar 34,2%-kal, a villamos berendezés gyártásé 32,8%-kal, a gyógyszergyártásé 19,3%-kal emelkedett, míg a kohászaté 1,1%-kal, a járműgyártásé 17,7%-kal, a gépgyártásé 22,1%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 42,1%-kal visszaesett. A belföldi rendelések volumene 13,4%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. Januárban – nyers adatok szerint – Dél-Dunántúlon 10,1%-kal, Pest régióban 3,9%-kal nőtt az ipari kibocsátás, míg a többi régióban 3,4% és 10,3% között csökkent, a legnagyobb mértékben Dél-Alföldön, valamint Észak-Alföldön 10,1%-kal.

Az **építőipari termelés** 2020-ban 9,7%-kal mérséklődött, míg a következő évben a kibocsátás 1,2%-kal haladta meg a két évvel korábbi szintet. 2022-ben 3%-kal nőtt, míg a múlt évben 5%-kal csökkent a kibocsátás. Januárban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 10,2%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – nyers adatok szerint – 17,2%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az épületek építése 20,5%-kal, míg az egyéb építményeké 11,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene januárban 21,5%-kal volt magasabb, mint 2023 januárjában; ezen belül az épületek építésére irányulóké 31,5%-kal nőtt, az egyéb építmények létrehozását célzóké 19,8%-kal csökkent. Az ágazat **teljes szerződésállománya** az első hónap végén 14,9%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül az épületek

építésére irányulóké 9,1%-kal, az egyéb építményeket célzóké 20,5%-kal elmaradt a múlt év első hónapi adatához viszonyítva.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene* januárban 34,6%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A növényi és kertészeti termékek értékesítése csaknem kétszeresére 96,7%-kal, ezen belül a búzáé 8,9%-kal, a kukoricáé 181,5%-kal nőtt. Az ipari növények felvásárlása több mint két és félszeresére, 164,6%-kal, a zöldségféléké 22,2%-kal emelkedett, míg a gyümölcsöké 30,7%-kal mérséklődött. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 18%-kal meghaladta az egy évvel korábbit; a vágóállatok értékesítése 0,9%-kal, ezen belül a vágómarháé 3,3%-kal, a vágósertésé 22,4%-kal, a vágóbaromfié 15,4%-kal nőtt. Az állati termékek felvásárlása 2,5%-kal emelkedett, ezen belül a tojásé 21,3%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

Turizmus

A *turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020 március közepétől jelentősen visszaesett*, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti értéket. 2024 januárban 836 ezer *vendég* 2 135 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 10,1%-kal, a *vendégéjszakáké* 10,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A *külföldi vendégek* 1 110 ezer éjszakát töltöttek ezeken a szálláshelyeken, 12,1%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A *belföldi vendégek* januárban 1 024 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, 8,9%-kal többet, mint a múlt év azonos hónapjában. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 35 milliárd forintot tett ki, folyóáron 8,4%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Ezen belül az árbevétel több mint kétharmadát jelentő szállásdíj-bevételek 23 milliárd forintra, 5,7%-kal nőttek.

Népmozgalom

Az év első két hónapjában 12 900 *gyermek született*, – az alacsony bázishoz képest is – 9%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 8,2‰ volt, 0,9 ezrelépponttal alacsonyabb az egy évvel korábinál. A *teljes termékenységi arányszám 1,39* volt a múlt évi 1,5-del szemben. Ebben az időszakban 4 ezer *házasságot kötöttek*, – a rendkívül

alacsony bázishoz képest – számottevően, 27,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám 2,6‰ volt, 0,6 ezrelékponttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az első két hónapban 22 700 *halálesetet* anyakönyveztek, 0,6%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A halálozási arányszám 14,5‰ volt, 0,2 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 4‰ volt, 1,2 ezrelékponttal nőtt az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A népességszám a *természetes fogyás* következtében évkezdettől 9 900 fővel csökkent, ami az egy évvel korábbinál 0,7 ezrelékponttal nagyobb ütemű, 6,3‰ volt.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium adatközlése szerint az első két hónapban 28 100 *bűncselekményt* regisztráltak, jelentősen, 31,2%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Évkezdettől 25 500 elkövetést vett számba a bűnügyi statisztika, 12,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy a közbiztonság helyzetéről, illetőleg a rendőri szervek munkájának hatékonyságáról ezen adatok alapján nem lehet megalapozott következtetéseket levonni, tekintettel arra, hogy más érdemi, főleg összehasonlítást lehetővé tevő adatot, ami alkalmas lenne a közbiztonság, a bűnügyi helyzet objektív megítélésére, a hivatalos szervek – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII., valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény előírásait megszegve – gyakorlatilag nem tesznek közzé.

Budapest, 2024. április 3.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat, IMF, OECD.